

Aan: de leden van de Vaste Commissie Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp
Tweede Kamer der Staten-Generaal

Datum: 2 oktober 2024

Betreft: Input commissiedebat humanitaire hulp, op 9 oktober 2024

Beste leden van de Vaste Commissie Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp,

Ter voorbereiding op het debat Humanitaire Hulp, op woensdag 9 oktober 2024, willen wij uw aandacht vragen voor de catastrofale humanitaire situatie in Gaza, het ongekende geweld tegen burgers en daarom het belang van een onmiddellijk en **permanent staakt-het-vuren, bescherming van de medische sector en ongehinderde humanitaire toegang**. We doen dit klemmende beroep op u als organisaties met een medische achtergrond, deels actief in Gaza, deels vanuit solidariteit van medische beroepsgroepen in Nederland met collega's in Gaza.

Onze belangrijkste oproep aan u:

Bescherm medisch en humanitair personeel en medische faciliteiten, zodat hulpverleners veilig hun werk kunnen doen en mensen in Gaza medische en humanitaire hulp kunnen krijgen.

Terwijl de oorlog in het Midden-Oosten zich verder uit lijkt te breiden naar Libanon en Jemen, gaan de beschietingen en luchtaanvallen in Gaza nog altijd door, met dodelijke slachtoffers tot gevolg. We zijn bevreesd dat zonder een stevigere, publieke opstelling van de internationale gemeenschap aan de strijdende partijen, om zich te houden aan het internationaal humanitair recht, onderstaande punten relevant zullen zijn voorbij Gaza en de Westelijke Jordaanoever.

Medische humanitaire hulpverleners en hun patiënten lopen steeds vaker onaanvaardbare risico's en zijn doelwit van geweld. Tijdens de oorlog in Gaza ervaren onze zorgcollega's dit geweld, op een ongekende schaal. Deze schendingen zouden centraal moeten staan tijdens het debat over humanitaire hulp.

Wij hopen dan ook dat u de volgende vragen in kan brengen tijdens het debat Humanitaire Hulp. Direct onder de vragen vindt u onze toelichting.

- 1. Kan de minister toezeggen dat het Kabinet zich alsnog publiekelijk in zal zetten voor een onmiddellijk en permanent staakt-het-vuren door alle partijen in Gaza?**
2. In het regeerprogramma staat, betreffende het Israëlijsch-Palestijns conflict: *Het kabinet ... hecht aan het internationaal (humanitair) recht.*

Kan de minister toelichten hoe zij zich inzet voor de bescherming van medische zorgprofessionals, ziekenhuizen en patiënten in Gaza en andere conflictsituaties?

Deze bescherming betreft de kern van het Humanitair Oorlogsrecht. De oorlog in Gaza is een cruciale *test case* en heeft een precedentwerking op andere conflicten als Soedan, Oekraïne, Myanmar, Syrië, Libanon, etc.

- Nederland moet zich publiekelijk uitspreken tegen geweld tegen medisch personeel, patiënten en medische faciliteiten in Gaza, en de strijdende partijen oproepen om hier verantwoording over af te leggen.
- De minister zou, evenals in het geval van Oekraïne, financiële middelen moeten vrijmaken voor bewijsgeving van schendingen van het oorlogsrecht in Gaza, met name als het gaat om Resolutie 2417 van de VN Veiligheidsraad.

3. In het regeerprogramma staat: *Ook zet het kabinet in op verlichting van de ernstige humanitaire noden in de Gazastrook.*

Kan de minister toelichten wat de inzet van het kabinet precies behelst? En kan de minister toelichten op welke manier zij zich inzet voor ongehinderde toegang van medische en humanitaire hulpverleners en goederen, conform de uitspraken van het Internationaal Gerechtshof? Zonder veilige en ongehinderde humanitaire toegang kunnen de humanitaire noden in Gaza niet worden verlicht. De huidige inzet van het kabinet is gericht op dialoog achter de schermen. Deze koers lijkt tot op heden geen resultaat te hebben. Wat moet er gebeuren zodat de minister zich wel publiekelijk uitspreekt?

Toelichting:

Solidariteit met zorgverleners in Gaza

Uit solidariteit met zorgverleners in Gaza, hebben wij ons als zorgverleners in Nederland, medische humanitaire organisaties en vakbonden, verenigd in het collectief **Zorg voor Gaza**. Het collectief bestaat uit: Artsen voor Gaza, Artsen zonder Grenzen, Dokters van de Wereld, FNV en NU'91. De verklaring die het collectief uitbracht (zie bijlage) wordt gesteund door een nog altijd groeiend aantal medische beroepsorganisaties in Nederland, die zich zorgen maken om de veiligheid van hun collega's in Gaza.

Als medische noodhulporganisaties werken wij in oorlogsgebieden en crisissituaties. Wij zijn gewend te werken met weinig middelen in complexe, soms onveilige, situaties. Maar de extreem zware, levensgevaarlijke en onvoorspelbare omstandigheden waarin we als medische noodhulporganisaties ons werk moeten doen in Gaza zijn ongekend.

Aanvallen op zorgprofessionals en medische faciliteiten

De aanvoer en distributie van hulpgoederen wordt gehinderd, zodat zorgverleners in Gaza patiënten niet adequaat kunnen helpen en nauwelijks iets kunnen doen tegen het enorme gebrek aan voedsel en drinkwater, dat met name kinderen het leven kost.¹ Voor een half miljoen mensen dreigt een hongersnood.²

¹ [UN experts declare famine has spread throughout Gaza strip | OHCHR](#)

² [Gaza Strip: Acute Food Insecurity Situation for 1 May - 15 June and Projection for 16 June - 30 September 2024 | IPC - Integrated Food Security Phase Classification \(ipcinfo.org\)](#)

Hulpverleners moeten hun werk verrichten terwijl zij zelf geraakt kunnen worden door geweld. Inmiddels zijn **986 gezondheidswerkers³ gedood in Gaza**. Onder hen bevinden zich ook collega's van enkele van de ondertekenende organisaties.

Juist ten tijde van oorlog moeten internationale afspraken en rechten worden nageleefd. De kern van het Internationaal Humanitair Recht betreft de bescherming van medici, patiënten en zorgverleners in oorlogssituaties. Volgens het dashboard⁴ van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) vinden wereldwijd echter steeds vaker aanvallen op zorgverleners en zorgfaciliteiten plaats tijdens gewapende conflicten. De oorlog in Gaza is in dit verband een nieuw dieptepunt.⁵

Straffeloosheid

We maken ons grote zorgen over de straffeloosheid waarmee dit gebeurt. Een gebrek aan *accountability* heeft een uiterst gevaarlijke precedentwerking voor medisch personeel en patiënten in Gaza, maar ook in andere, bestaande en toekomstige gewapende conflicten. Niet alleen de juridische bescherming van de Conventies van Geneve, maar ook van resolutie 2286 van de VN Veiligheidsraad (2016), die aanvallen op medische faciliteiten en personeel in conflictsituaties veroordeelt, en resolutie 2417 (2018), die het gebruik van uithongering als oorlogswapen veroordeelt en waar de Nederlandse regering zich in VN-verband sterk voor heeft gemaakt, worden hiermee uitgehold.

De solidariteit van zorgprofessionals in Nederland met de zorgprofessionals in Gaza is groeiende, merken o.a. FNV en NU'91 als grote vakbonden onder de zorgmedewerkers in Nederland. Deze internationale solidariteit onderstreept het belang alles op alles te zetten, zodat zorgmedewerkers tijdens hun werk geen risico meer lopen om gewond te raken of gedood te worden.

Achtergrondinformatie bij de vragen aan de minister:

1. Kan de minister toezeggen dat het Kabinet zich alsnog publiekelijk in zal zetten voor een onmiddellijk en permanent staakt-het-vuren door alle partijen in Gaza?

Wereldwijd moeten staten er nu alles aan doen om ervoor te zorgen dat de bindende resolutie van de VN-Veiligheidsraad, die oproept tot een onmiddellijk staakt-het-vuren, wordt uitgevoerd. Een einde aan het geweld is een absolute voorwaarde om veilige humanitaire en medische hulp mogelijk te maken.

2. Kan de Minister toelichten hoe zij zich inzet voor bescherming van medische zorgprofessionals, ziekenhuizen en patiënten in Gaza en andere conflictsituaties?

De WHO en andere organisaties van de Verenigde Naties hebben hun zorgen geuit over de aanvallen op ziekenhuizen, het gebrek aan medicijnen en de ineenstorting van het

³ [Reported impact snapshot | Gaza Strip, 18 September 2024 at 15:00 | OCHA \(unocha.org\)](#)

⁴ [SSA Home | Index \(who.int\)](#)

⁵ [Mapping attacks, bombings of Gaza's hospitals in Israel-Hamas war - The Washington Post](#): Volgens onderzoek van Yale Universiteit: "there was a fourfold increase in hits to hospitals, which were damaged at a "statistically significant" higher rate than other buildings".

gezondheidssysteem in Gaza. Het ontbreken van psychische zorg, met name voor kinderen die traumatische ervaringen doorstaan, is een urgent probleem dat aangepakt moet worden. Nederland moet zich consequent en publiekelijk uitspreken tegen geweld tegen medisch personeel, patiënten en medische faciliteiten in Gaza en andere conflicten waar dit speelt. Nederland moet consequent aandringen op *accountability* bij schendingen en financiële middelen vrijmaken voor bewijsgaring met dat doel.

3. Kan de minister toezeggen om zich in te zetten voor ongehinderde toegang van medische en humanitaire hulpverleners en goederen, conform de uitspraken van het Internationaal Gerechtshof?⁶

Op dit moment is er geen sprake van ongehinderde humanitaire toegang. De aanvallen op Rafah en afsluiting van de grensovergang hebben rampzalige gevolgen voor de humanitaire situatie in Gaza. Het overgrote deel van de voedselhulp die klaarstaat langs de grens, komt Gaza nooit binnen.⁷

Nederland moet bepleiten dat de grensovergangen open worden gesteld voor humanitaire hulp. Nederland moet zich hier publiekelijk over uitspreken en zich krachtig inzetten voor veilige en ongehinderde humanitaire toegang in alle delen van Gaza.

Dit jaar viert Den Haag, als internationale stad van Vrede en Recht, de 125e verjaardag van de eerste Haagse Vredesconferentie.

In het regeerprogramma lezen wij: *Nederland heeft een sterke reputatie en verantwoordelijkheid als gastland van de belangrijke internationaalrechtelijke instituten die in Den Haag gevestigd zijn.*

Kan de regering, met een beroep op artikel 90 van de Grondwet (bevordering van de internationale rechtsorde), deze voorvechtersrol vervullen?

Met vriendelijke groet,

Namens collectief *Zorg voor Gaza*:

Sara Galli, anesthesist, Artsen voor Gaza

Karel Hendriks, directeur Artsen zonder Grenzen

Jasper Kuipers, directeur Dokters van de Wereld

Kitty Jong, vicevoorzitter FNV

Femke Merel van Kooten, voorzitter NU'91

⁶ [Order of 24 May 2024 | INTERNATIONAL COURT OF JUSTICE \(icj-cij.org\)](#) en [Gaza: ICJ ruling offers hope for protection of civilians enduring apocalyptic conditions, say UN experts | OHCHR](#)

⁷ [Israel's siege now blocks 83% of food aid reaching Gaza, new data reveals | NRC](#)